

[Lasse Budtz]

For socialdemokratiet er den dagsorden, folketingets flertal vedtog den 26. maj i år om mellemdistanceraketproblemet, stadig et udtryk for vores grundholdning. Vi ønsker forhandlingerne forlænget. Vi ønsker opstillingen af raketterne indstillet, og vi ønsker forberedelserne til opstilling af mellemdistanceraketterne stoppet.

Begivenhederne siden den 26. maj understreger meget klart, at det var den rigtige dagsorden, folketinget vedtog. Der er kommet konstruktive udspil fra såvel USA som Sovjet. Udenrigsministeren har nævnt lidt af det. Præsident Reagan har således foreslået, at man inddrager kernevåbenbærende mellemdistancefly i forhandlingerne, og sagt, at USA er villig til at se bort fra den sovjetiske opstilling i Sovjets østligste del på nuværende tidspunkt, og præsident Jurij Andropov har foreslået, at Sovjet begrænser sine mellemdistanceraketter til 140, hvilke må formodes alle at være af typen SS-20, at man skrotter de overskydende mellemdistanceraketter både af gammel og ny type, at dette kan ske under international kontrol, og at der ikke sker en overførelse fra den vestlige sovjetiske del til den østlige. Hvad ønsker man i grunden af sovjetiske tilbud? Statsministeren kunne inspirere mig til at stille dette spørgsmål netop til ham. Hvor meget ønsker man mere?

Forslagene er kommet sent, men det understreger jo blot nødvendigheden af en forlængelse af forhandlingerne, og disse forhandlinger kunne naturligvis få nye muligheder, bedre muligheder, hvis Sovjet startede en skrotning nu måske af nogle af SS-20erne eller i hvert fald af resten af de SS-4 og -5 raketter, man har stående. Tænk, hvor det ville forbedre forhandlingsforløbet!

Dobbeltbeslutningen indeholder intet om tidsfrister, så en udsættelse kan holdes inden for dobbeltbeslutningen, hvis forhandlingsvilljen ellers er til stede.

Den meget intense og naturlige debat, der føres herhjemme, synes at gøre det nødvendigt at fremhæve, at forudsætningerne for dobbeltbeslutningen er ændret, og den sikkerhedspolitiske situation er en fuldstændig anden, end da dobbeltbeslutningen blev taget. Det undrer mig fortsat, at regeringen end ikke beskæftiger sig med disse kendsgerninger og end ikke kommenterer dem, og jeg skal derfor kort opridsse disse ændringer.

En forudsætning for dobbeltbeslutningen var, at SALT II blev ratificeret. Det skete ikke. Mellemdistanceraketterne skulle forhandles inden for rammerne af en SALT III-aftale. Det skete heller ikke. Forhandlingerne blev startet med op mod 2 års forsinkelse, og disse 2 år kunne man meget vel bruge nu. I oktober 1981 annoncerede den amerikanske regering, at man ville producere op til 6.000 krydsermissiler, som jo ikke omfatter de 572, man nu vil stille op i Europa. Dette program overflødiggør fuldstændig og aldeles de 572 som også fremhævet af forhenværende forsvarsminister McNamara.

Da dobbeltbeslutningen blev taget, sagde eksperterne, at en landbaseret var nødvendig af hensyn til effekten. Den tekniske udvikling har siden vist – og det ved vi – at man nu kan opnå samme teoretiske resultater ved søbaseret, og dette understreger selvfølgelig yderligere, at opstillingen af de 572 missiler er unødvendig.

Men der er flere ændrede forudsætninger eller ændringer i den sikkerhedspolitiske situation. Franskmandene og briterne har annonceret en omfattende modernisering og udvidelse af deres kernevåben for de nærmeste år. Det ændrer selvsagt aldeles det sikkerhedspolitiske billede.

Men dertil kommer, at hvis man tænkte sig 140 SS-20 missiler opstillet, ville deres samlede sprængkraft være langt mindre end den sprængkraft, der helt tilbage i 1976 repræsenteredes af SS-4 og SS-5 raketterne, og det levede vi jo ærlig talt med i Vesten uden at føle os særlig truede, selv om vi naturligvis også på det tidspunkt måtte være imod alle atomvåben.

Men prøv at tænke den tanke, at man i 1976 havde haft 140 SS-20 raketter. Hvis det havde været tilfældet, var dobbeltbeslutningen aldrig nogen sinde blevet truffet.

Til overflod har amerikanerne introduceret en ny strategi, der bærer betegnelsen Airline Battle. Den går ud på, at man vil besvare modpartens anden eller tredje angrebsbølge med en kombination af sprænghoveder: nukleare, kemiske og konventionelle. Igen en ændring af det sikkerhedspolitiske billede. Da dobbeltbeslutningen blev taget, forudså man heller ikke, at en konsekvens kunne blive en helt ny sovjetisk opstilling af formentlig SS-21, SS-22 og muligvis SS-23 raketter i DDR og i Tjecoslovakiet og muligvis i Bul-